

DE WEG
NAAR DE
ALPAMAYO

*liefde geeft
passie neemt
bergen doen beide*

Ik draag dit boek op aan mijn vader.

Dank aan allen die op een of andere wijze meegeholpen hebben aan dit boek. Jullie hulp of morele steun zorgde ervoor dat ik kon blijven genieten.

Omwille van de privacy zijn een groot aantal namen veranderd.

IGNACE BRAL

DE WEG
NAAR DE
ALPAMAYO

EEN WAARGEBEURD VERHAAL
OVER LIEFDE, BERGEN
EN PASSIE

 | LANNOO

INHOUD

Het pad naar de dood · juli 2002	7
Wondere wereld · 30 oktober tot 21 november 1994	13
De genen · 1954-1973	26
Meisjes · 1973-1976	33
Ze valt er niet af · 1977	36
Turkse brieven · 1978	38
Als hij maar geen voetballer wordt · 1979-1987	42
Natuurvrienden-Bergstijgers · 1988	47
Anders is niet altijd beter · 1990	54
De maidentrip · 1991	60
Bébèr · 1992	67
Initiator Bergwandelen · 1992	70
Muilezel - muildier · 1992-1993	76
Marathon van het Houtland · 1993	81
Ötztal II · 1993	83
Wim · 1993	87
Gran Paradiso · 1994	91
Cursus Hooggebergtetrekker en Alpinist · 1995	105
Doodsangst · zomer 1996 deel I	114
The good, the bad and the ugly · zomer 1996 deel II	118
De Ortler: driemaal is scheepsrecht · zomer 1996 deel III	140
Met de regel van drie naar de Monte Bianco · zomer 1997	149
Winterstage · februari 1998	162
Verblind · lente 1998	165
Beklimming Cotopaxi · zomer 1998	169
De Kleintjes - Piton: 3-0 · herfst 1998	185
Een nieuwe nullijn · zomer 1999	188
Wijl de storm raast · december 1999	202

To M or not to M · zomer 2000	207
Verleid · zomer 2000	212
V(r)aagteken · zomer 2000	215
(On)geluk zit in een klein hoekje · zomer 2001	217
Ruimte · zomer 2001	226
Quo vadis? · herfst 2001 / winter 2002	228
Alleen · lente 2002	232
Twijfel · 16-19 juli 2002	234
Beklimming Alpamayo · dinsdag 23 juli 2002	238
Feest? · 25 juli 2002	247
Is er een antwoord op waarom? · augustus 2002 tot lente 2003	250
Verklarende woordenlijst	255
Kaarten	258

HET PAD NAAR DE DOOD

JULI 2002

Mijn getaande ezeldrijver Zacharias laat mij links van de Huanacpataybeek een voor ezels ongeschikt pad volgen. Hijzelf trekt rechts omhoog.

‘Over een uurtje zien we elkaar weer,’ zegt hij.

‘Blijf bij de rivier. Niet stijgen. Altijd het water blijven volgen. En verlies de weg niet, houd het pad altijd goed in het oog. Wees voorzichtig, want het gaat soms heel steil naar beneden. Val niet ... Hasta luego.’

Wanneer ik na vijf minuten de twee ezels met hun drijver al zeker 100 meter boven mijn hoofd langs de steile flank aan de andere kant van de rivier zie stappen, prijs ik me gelukkig dat ik het water mag volgen. Ik tracht zo dicht mogelijk bij het schuimende lint te blijven. Het nauwelijks zichtbare spoor ben ik al enige tijd kwijt. Dan vind ik het weer, maar het loopt in korte zigzags links omhoog, weg van het zilveren water. Wijze raad of niet, Zacharias heeft hier ongelijk. Als ik het water echt wil blijven volgen, kan ik evengoed *Over de rand II* gaan schrijven. De kloof die ik volg, wordt steeds enger en heel diep onder me (minstens 200 meter) zie ik de samenvloeiing van de Rio Huayllapa en de Rio Huanacpatay die ik nu aan het volgen ben.

Ik denk aan thuis. Aan de gespannen situatie. Liesbet en ik verstaan elkaar niet meer. Liesbet ofte Lieze is mijn vrouw en de moeder van onze drie kinderen. Kil en koel was het afscheid. Ik ben bezig met wat de mooiste reis van mijn leven zou moeten worden, maar mijn hart huilt, bloedt, scheurt ...

Om hier uit het leven te stappen, is niet veel nodig: even gedurfd naar beneden glijden, het volgende miniterrasje overslaan, en de kriebel in mijn buik zal slechts een paar seconden duren, voor ik in de jacht van de stuwende rivier te pletter zal vallen of geradbraakt zal worden wanneer de schuimende watermassa me tegen de rotsen doet knallen. Maar daarvoor ben ik niet naar Peru gekomen. Dus, wat zei mijn engelbewaarder alweer? ‘Voorzichtig zijn.’

Het is zeker niet in grootse stijl – ik schreef eerst steil, zo was ik in de ban van de zuigende diepte – dat ik nu eens een beetje sportiever, dan weer met een met-één-been-in-het-grafgevoel, schuivend, steunend en klauwend, maar steeds met overleg, dit verraderlijke pad afdaal.

Een veertiendaagse trektocht door de Cordillera Huayhuash, gevolgd door de beklimming van de hoogste berg van Peru (de Huascaran 6768 m) moet het sluitstuk vormen van vier jaar voorbereiding. Op die manier wil ik mijn aanpassing aan de hoogte op punt stellen. Eenmaal goed geacclimatiseerd, wil ik mijn ultieme alpinistische droom in vervulling laten gaan: de beklimming van de Alpamayo (5947 m).

Laat een jong kind een berg tekenen en de kans is groot dat het de vorm van de Alpamayo tekent: een perfecte piramide van sneeuw en ijs, de berg die in juli 1966 door het Duitse bergsporttijdschrift *Alpinismus* tot mooiste berg ter wereld is verkozen. Het beeld van die berg achtervolgt mij nu al een paar jaar. Sinds ik het besluit heb genomen om mijn geluk op zijn flanken te beproeven, is hij geen dag, geen uur uit mijn gedachten gegaan. Als kind koesterde ik de droom acteur te worden. Het lot heeft echter beslist dat ik niet in helverlichte zalen speel, maar mijn kunsten vertoon in natuurlijke decors.

Deel mogen uitmaken van een van de prachtigste plaatsen van de wereld ligt mee aan de basis van de keuze voor deze berg. Als kind van de lage landen heb ik niet zo vaak de gelegenheid om naar het hooggebergte te trekken. Wanneer de kans zich toch voordoet, wil ik dat de uitgekozen berg of streek de moeite waard is. De Ama Dablam, een prachtberg in Nepal en allicht de mooiste berg van de Himalaya, die

de Alpamayo in schoonheid naar de kroon steekt, was ook een mogelijk doel. Maar die moeder en kind (ama/dablam) zijn voor mij te hoog gegrepen. Zowel fysiek als financieel. De Alpamayo kan ik wel aan. Hier kan ik meespelen in een zelfverzonnen verhaal, niet voor of achter, maar 'op' een schitterend gordijn van ijs.

Wil ik opvallen door deze keuze? Misschien wel, ik hou van applaus. Ligt hier voor een deel de verklaring dat de verstandhouding tussen mij en Liesbet niet meer is wat ze zou moeten zijn? Ben ik te veel met mezelf bezig, met mijn eigen leefwereld, met mijn hobby's, met vergaderen en plannen voor een rist verenigingen? Slorpen mijn bergen me te veel op? Liesbet is veel bescheidener dan ik. Zij heeft niet zo'n heb-je-me-gezientrekje.

Moslams willen eens in hun leven naar de grote moskee van Mekka op bedevaart. Maar ik wil geen zeven keer rond de Kaäba lopen en de goudkleurige verzen op het zwarte doek lezen. Op deze acclimatistocht wil ik een grote toer maken rond de Siula Grande (6356 meter) om die noodlotsberg van alle kanten met eigen ogen te zien. Hier wil ik me inleven in de pijn die de auteur van een van de allermooiste overlevingsverhalen heeft doorstaan. Ik wil zijn volharding voelen bij de aanblik van dit oninneembare ijspantser.

Aan het Lago Siula heb ik enkele dagen geleden het boek *Over de rand* van Joe Simpson gelezen. Je snakt naar adem wanneer je meeleeft met de uitputtende tocht van twee Britse klimmers, die samen de nog nooit beklommen aartsmoeilijke westelijke wand van de Siula Grande aanvallen. Enkele uren nadat ze de top hadden bereikt, brak Joe zijn been. Bij een onmogelijke zelfreddingsactie kwam Joes maat, Simon Yates, voor een verschrikkelijke keuze te staan: samen op hun droomberg sterven of het touw doorsnijden waaraan zijn zwaargewonde klimmaat vasthangt. Simon kiest voor de zekerste optie en laat de scherpte van het lemmet beslissen. Joe dondert tientallen meter naar beneden in een diepe gletsjerspleet, ver voorbij het voorgedachte van de hel. Door zijn onverzettelijke wil weet hij toch aan een gewisse dood te ontsnappen. Dit boek is een deel van mijn mentale

training. Het laat me inzien dat het onmogelijke toch mogelijk kan zijn. Hoe diep je ook in de rats zit, geef niet op, er is altijd een uitweg.

Ik heb nog steeds last van hoogteziekte. Drie dagen geleden belste ik bij het ontbijt om niet te vertrekken. Ik had het erg te pakken. Mijn hoofd barstte, ik kon amper eten en wat nog het ergste is, ik kon fysiek geen kant op. De twintig hoogtemeters tussen de rivier en het kamp moest ik afleggen in drie strompeletappes. De dagen daarvoor had ik zelfs al een paar keer het gevoel gehad te gaan flauwvallen.

Nadat Zacharias en ik een beetje kleren hadden gewassen in de onstuimige rivier, kwamen een Australiër met zijn dochter en een *arriero* (ezeldrijver) met twee ezels en een paard in het kamp aan. Noodgedwongen ging ik hem vertellen dat ik door mijn voorraad pijnstillers heen zat. Hij hoorde me aandachtig aan.

‘Ik ga je iets preventiefs geven,’ zei hij, ‘maar je mag het niet met andere medicatie gebruiken.’

Hij haalde een wit flesje uit zijn oprolbare EHBO-kit.

‘Hier, twee keer een halfje per dag gedurende twee à drie dagen.’

‘Wat is het?’

‘Diamox.’

‘Maar dat heb ik ook bij me. Ik meende het alleen te gebruiken in geval van grote nood.’

‘Neem het preventief, er is een groot verschil tussen 3500 en 4000 meter.’

En waarlijk, in de namiddag trok de hoofdpijn langzaam weg. Maar om halfzes lag ik alweer in mijn tent. De bankschroef rond mijn hoofd werd weer langzaam dichtgedraaid.

Als de aanpassing aan de hoogte niet echt zou verbeteren, kon ik de hoge bergen gewoon vergeten. Maar de beklimmingen waren pas over veertien dagen gepland. Ik kon alleen maar hopen en duimen. De hoogteaanpassing vroeg zijn tijd en gelukkig had ik die ook.

Er zitten echter nog andere muizenissen in mijn hoofd. Kan ik over enkele weken nog naar huis? Wil ik over enkele weken nog naar huis?

Ada, lieve kleine Ada. Zie ik haar nog weer op het einde van deze trektocht? Zit ik nu echt zo diep dat ik dit meisje het hof zou gaan maken? Mijn ezeldrijver durfde me een paar dagen geleden geen halfuur alleen laten, zo bang was hij dat ik zijn nichtje zou opvrijen. Wil ik wel verliefd raken op dit lieve schepsel? Ze woont in het dorp Chiquian, waar de trektocht begon. Ze studeert voor leerkracht lager onderwijs en loopt stage in Lamac, het eerste dorp waar we stopten en overnachtten bij de dochter van Zacharias. Ik zie haar nog zwaaien vanaf de achterkant van de pick-up toen wij haar dorp verlieten. Zij liet zich samen met een paar medestudenten en haar spulletjes naar de 25 kilometer verder gelegen nederzetting brengen.

Ik had het al eerder meegemaakt, diep in het regenwoud van Costa Rica, verliefd worden op reis. Martin, een heel dierbare vriend, en onze zonen waren toen ook mee voor een driedaagse uitstap naar de oeroude ecolodge Rara Avis. Martin en ik waren niet alleen bevangen door de zwoelte van het klamme regenwoud. We waren eveneens in de ban van de gratie waarmee onze gids, een echt natuurkind, zich over de modderige paden bewoog. We vielen voor het enthousiasme waarmee ze vertelde over alle wetenswaardigheden van haar territorium. Martin was pas hertrouwd. Om hem een beetje uit de wind te zetten stelde ik hem voor dat ik de helft plus een van de aandelen in verliefdheid op mij zou nemen. Zij, rank en sportief gespierd, was de *ocelot*. Haar collega-gids, vlinderjager en regenwoudkenner, vereerde mij met de naam *jaguar*. Toen heb ik het eenvoudig opgelost. We namen afscheid met een zachte neuze-neuze en ik zei haar: 'Suzanne-Jane, de *ocelot* en de *jaguar* zijn beide prachtige dieren, ze houden allebei van het donkere woud en ze jagen graag in de nachtelijke uren, maar... ze leven niet samen.' Ik vertelde Liesbet, die ons gezelschap een week later nareisde, van zodra ik haar zag: 'Lieve, ik ben verliefd. Maar het is niet de bedoeling dat het blijft duren. Ik wil jouw man zijn. Ik ben blij dat je hier bent, ik heb je gemist.'

Maar nu, in Peru, liggen de kaarten totaal anders. Thuis botert het al maanden niet meer, of is het jaren, ik ben de tel kwijtgeraakt. En

toch heb ik geen zin om thuis te komen met: 'Ik ben verliefd... op een ander.' Ik wil de situatie hersteld zien, de brokken opgeraapt, de scherven gelijmd...

En stel nu nog dat ik hier wil blijven. Zal ik het aankunnen om iedereen en alles achter te laten en in een vreemd land te gedijen? Hier is het normaal dat de mensen je aanspreken met *gringo*. Thuis zie ik het niet zo gebeuren dat wij Pjotr, Ali of Na Li aanspreken met 'vreemdeling'. Hier is dit echter een diep ingewortelde gewoonte en ik beschouw het zelfs een beetje als een vorm van respect, een soort eretitel. Gringo, hij die van over het grote water is gekomen, die vrouw en kinderen heeft achtergelaten, die meer dan één taal machtig is en zijn geluk op de verkeerde plaats zoekt. Kortom, dommekloot, wat doe je hier? En omdat ik je niet ken, noem ik je bij je enige en waarachtige naam: gringo. Vanuit deze duidelijke situatie is het aan die vreemdeling om toenadering te zoeken tot de cultuur waarin hij is beland. Het vermogen om je aan te passen aan je nieuwe omgeving bepaalt voor een groot deel het geluk dat je ervaart als je op reis bent. Niet zij, maar wij moeten ons aanpassen. Zij hebben ons niet geroepen. Wij zijn vrijwillig de plas overgestoken, wij gaan vrijwillig de berg op, de stad en de jungle in. Dus, wees blij met wat je overkomt.

WONDERE WERELD

30 OKTOBER TOT 21 NOVEMBER 1994

Je aanpassen aan verschillende omstandigheden, gebruiken en gewoonten, kun je dat leren? Als je ervoor openstaat, allicht wel, maar het vraagt oefening. Hoe meer je reist, hoe beter je erin slaagt. De reis naar Nepal, samen met een bevriend koppel dat zijn drie kinderen ook aan de goede zorgen van familie en vrienden had toevertrouwd, was in elk geval een goede leerschool om met het onverwachte te leren omgaan. En ik ken geen beter land om je drang naar de bergen te laten groeien dan dit Himalayastaatje dat acht van de veertien achtduizenders op zijn grondgebied heeft. Wanneer men in een Alpenvallei naar boven kijkt, ziet men meestal één rij bergen. Af en toe piept een hogere berg met een witte top of scherpe graat boven de voorliggende bergen uit. In de Himalaya doet dit fenomeen zich in zogoed als alle valleien voor, daar staan de bergen rijen dik. Over de schouder van bergen van meer dan 5000 meter hoog, priemen nog hogere pieken de lucht in. En af en toe staan de bergen in driedubbele rijen. Daar bevinden zich talloze toppen van meer dan 6000 meter die nog nooit door een mens zijn beklommen. Woeste, bijna ontoegankelijke natuur bestaat nog, en die woestheid trok ons aan. We wilden genieten van de grillige lijnen, witte luifels, pure luchten en van het gevoel van omarmd te worden door het ver-van-huisgevoel. We gingen op zoek naar het meditatieve in het stappen. Hoe ongeschondener de natuur, hoe beter dat lukt. Onze tochten zouden niet verstoord worden door het uitzicht op skipistes, kabelliften of grote stuwmeren. En omdat we op deze reis kozen voor

de rustige Langtangvallei, zouden we ook in contact komen met het authentieke leven in het hooggebergte, ver weg van de toeristenkaravanen die in groten getale rond de Annapurna trekken of wier grootste wens is de Everest te aanschouwen. Wij wilden een rustige, haalbare tocht waarbij genieten bovenaan stond. Ik wilde Lieze niet bruuskeren met een te zware tocht. Wanneer de trekking door de Langtangvallei meeviel, was de kans groot dat we ooit nog zouden terugkeren naar de Himalaya. Dat was alvast mijn redenering, maar ik sprak die tegenover Lieze niet uit. Ik wist dat ze er niet van hield dat ik in gedachten alweer vooruitliep op wat nog komen moest. Eerst zien hoe we het er hier van af brengen. Stap voor stap.

Door te zwijgen over mijn verlangen om nog terug te keren naar Nepal, nog voor we er geweest waren, verborg ik voor Lieze ook hoe sterk de bergen mij aantrokken. Weg van de drukte, van moeten, moeten, steeds maar weer moeten. Moeten op tijd zijn, moeten werken zoals een ander het voor je regelt, moeten zwijgen, moeten meedoen met wat de maatschappij als 'normaal' oplegt. Ik verlangde me enkel te onderwerpen aan de wetten van de natuur. Me beschermen tegen warmte en koude, voorzien in basisvoedsel en respect tonen voor de zwaartekracht. In haar hart wilde Lieze dat misschien ook wel, maar we waren samen al zo ver en zo lang op de mallemlen van het 'gewone leven' gesukkeld dat we niet meer weg konden. Daarbij wenste Lieze ook, zeker nu met onze drie kinderen, een beetje zekerheid in het leven. Ze vertaalde dat in financiële termen: 'Ik verlang naar de tijd dat er ooit eens genoeg geld op onze spaarrekening staat, dat we een jaar zouden kunnen leven zonder inkomen.' Zij ondervond maar al te goed dat dromen niet steeds uitkomen. We waren toen we trouwden nochtans 'basic' gestart: tweedehandsmeubeltjes, een zelfgemaakt bed, een gastvrij bankstel en duurzame gietijzeren potten en pannen. Geen huwelijkslijst voor overbodige cadeaus. Wie zo nodig toch iets wilde geven, kon een bijdrage storten op de rekening van een ontwikkelingsproject. Meer moest dat niet zijn om ons goed te voelen. Hier in Nepal hoopte ik dat terug-naar-de-oorspronggevoel opnieuw te beleven.

Lieze wilde wel meegaan in dit verhaal, als de hele tocht maar veilig verliep. Maar veel meer dan Lieze zag ik deze reis ook als een buitensporing om te ontsnappen aan alles wat leek op de dwangbuis van regelgeving, voorschriften of bevel van hogehand. Hier waren de natuurwetten van tel, die wilde ik wél aanvaarden.

ZONDAG 30 OKTOBER

Een dure, viermotorige sigaar brengt ons, verzorgd door een overaanbod aan comfortmeisjes, naar een andere wereld, maar wel nog altijd hier op aarde. Die gedachte laat me besluiten dat de aarde niet gelijk is aan de wereld. Ik zou liever te voet naar Nepal gaan, of met de fiets of de trein. Maar vliegen, het gaat te snel van ons dorpje Leke naar Kathmandu. Het ontbijt opent de moede oogleden. Luchtvaartkoffie, ei en kip. Liesbet eet het niet allemaal op. Op het scherm is de Himalaya vlakbij.

MAANDAG 31 OKTOBER EN DINSDAG 1 NOVEMBER

Evenwijdig aan scherpe witte pieken gaat het zuid-zuidoost. Heeft de piloot enige schroom of wil hij het begin van het feest nog uitstellen? Op 20 tot 50 kilometer afstand, links een rij fonkelende witte haaientangen, licht versluierd door wolkenflarden en de weerkaatsing van het zonlicht. Nepal, oude droom, *here we come*.

De officiële aankomst in de luchthaven verloopt kalm en rustig. ‘No pideo, no computer?’ Kruisje over je bagage en wegwezen. Het is even wennen. Nepali vervangen in hun Engels v en f door p.

‘Sir, tourist inpormation, pree map sir, pree guide, prepaid taxi, all in sardinebox sir.’

Meer wachtende jonge snaken dan toeristen. Oude bekenden krijgen een bloemenkrans om de hals. Wij staan hier met exact 108 kilogram bagage, kunnen het gewemel niet volgen, zijn vol sympathie voor hun ijver. Een politiemans fluit af en toe een van onze engelbevaarders weg. ‘Taxi comes sir, pipe minutes.’

Meer handen dan stukken bagage grijpen om ons heen. ‘Sir, sir, sir.’ Hop onze reistassen zijn 28 meter verder geblazen. Bruingeklede jongetjes dansen, springen, duwen, loven en bieden aalglad tegen elkaar op: ‘1 Mark sir, 1 dollar sir, 1 Belgian prank sir. Sir, Sir. No sir? I like you sir.’ De vraag is geenszins in verhouding tot de geleverde dienst. Om te geven krijgen we hier zeker nog de kans.

Een knalroeste Suzukidoos ontwijkt putten, spookrijders, reuze-grote gaten in het wegdek, vuilnishopen, koeien en koelies. De chauffeur is een prima kerel. Hij leest de angst in onze vermoeide ogen en sust: ‘I don’t speak English sir. I tuut, tuut, tuut.’ Hotel Gauri Shankar bij Jo Logghe, een Brugse dame die met een Nepalees is getrouwd, biedt Nepalees comfort. De kamers zijn schoon en uit de kraan komt geregeld water. Met haar man An Tsering Sherpa en zijn broer maken we vlot goede afspraken. Als we de trekkingpermit voor het Langtanggebied vandaag en morgen geregeld krijgen, kunnen we overmorgen vertrekken met een gids en twee dragers.

Onze driedubbel afgestempelde vergunning verkrijgen we bijzonder vlot, naar Nepalese normen. Slechts twee keer langs het bureau gaan, één keer voor de middag en één keer een halfuur voor een gesloten deur wachten na de middag en ‘stamp, stamp, stamp’. Betalen en wegwezen.

Geld wisselen met bankbewijs is dan wel weer een tantaluskwelling. Elke keer we zelf net niet aan de beurt zijn, is er een eigen-volk-

eerstbeweging. Een man met een klein fortuin doet een financiële operatie van drie kwartier. Wachten, geduld, wachten. Jef stapt uit de rij. Gesteund door Liesbet en Hilde houd ik vol. Hup, 100 dollar gewisseld in twee minuten. Dan de travellercheques. 'Hi, hi, not allowed without potocopie from your passport.'

WOENSDAG 2 NOVEMBER

Onze taxichauffeur, we noemen hem door de gelijkenis Django Reinhardt, is stipt op tijd. *Hotel California* kraakt uit zijn versleten geluidsboxen. Ver voorbij de bruine heuvelruggen priemen witte pieken. Op naar het beloofde land. Maar, geen hemel zonder vagevuur of hel.

Het busstation is een ongelooflijk georganiseerde chaos. Nima, de gids, helpt ons de juiste bus vinden. Eens alle stoelen bezet zijn, toetert de chauffeur de gang en het dak nog vol. Twee geiten maken het plaatje compleet. Roet brakend brult de Tata langs marktpleinen, rijstvelden en militaire kampen. Checkpoint number one. Er volgen er nog.

De bustamtam werkt perfect. Kloppen op de zijwand is doorrijden, fluiten is gevaar. Fffiept – 'pingergepluit' – een zak uien dondert tot op de rand van een ravijn. Hulpvaardige handen binden de zak weer dicht. Brggrrg', de overladen bus scheurt langs peilloos diepe afgronden. Tata, Tata, de chauffeur temt zijn beest. Vanaf Trisuli is het asfalt weggeschraapt en vervangen door hotsebotsbulten en wielbrekende gaten. De bijrijders slepen af en toe een steen van de weg. Onze bus, op korte afstand gevolgd door een al even monsterlijk overladen wrak, raakt steeds meer overladen. Een oude, voormalige schoonheid schurkt zich tegen me aan. Schouder aan schouder naar Dunche, het eindpunt van de weg. In Kalikaton schooit de checkpointboy *a little present*: 'A pen?'

'My pen? My last black pen? No, sir.'

'See you sir.'

Ons bergbeest zwoegt verder langs schaarse rijstdorpjes. Stop. No checkpoint maar wegversperring. De berg heeft rotsen uitgespuwd. Te voet verder tot aan... een andere bus. Niemand beseft echt dat slechts één vehikel de twee bussen vervangt. Iedereen denkt, goed dat er aan de andere kant van de aardverschuiving nog een bus is, anders moeten we het laatste stuk te voet gaan. Plots krijgt onze schroothoop op wielen een krop in zijn keel. Hij wurgt, spuwt, braakt, maar met yetikracht duwen de busbegeleiders iedereen in en op de bus. Lieze weent. We branden een kaars. Lieve kinderen, *wir haben es nicht gewusst*.

Ik wring me samen met Lieze, die mag ik nu zeker niet alleen laten want ze is hoogst ongerust, in het voorste deel van de bus. Zevenentwintig (ik heb ze geteld) mensen staan hier op elkaar geperst. Achter ons minstens veertig, misschien wel vijftig mannen en vrouwen die maar al te goed beseffen dat er onheil in de lucht hangt. Hun ogen staan wijd opengesperd van angst en toch vertonen ze ook een zekere gelatenheid, aanvaarding en berusting. Hier is dat zo, het is niet de eerste keer dat ze dat meemaken en wellicht ook niet de laatste, tenzij... Niet aan denken. Moed. Nog een tiental kilometer, hooguit vijftien. Binnen een flink halfuur is de gedachtenhel misschien voorbij. Hilde en Jef delen met tientallen anderen en minstens honderd dozen, pakken, rugzakken en één geit – waar is die tweede? – het dakkwartier.

Ijzingwekkend diep scheuren de ravijnen langs ons heen. De bus zwaait links, rechts, links, links, rechts. Net niet tegen de rotswand. De jongens die aan de buitenkant van de bus hangen, voelen de rotsen en leegte in hun rug. Een levend massagraf. De buschauffeur, een jonge sterke kerel (buschauffeurs worden allicht niet oud in Nepal) klemt zijn stuur stevig vast. Hier manneke, hier Tata. Tata sterk, Tata gr, Tata grrr. Tata heel sterk beest. Sterker dan de yeti, waar Lieze geen schrik van heeft. Niemand krijgt een hartaanval als de bus stilstaat. Checkpoint last pen in Paradise.

Nog een kilometer te voet door de koude regen. Het is aardedonker als we hotel Namaste binnenvallen. We delen ons verhaal met een groep Engelsen en Steven en Marianne, een opgewekt koppel op wereldreis.

Ons slaapritueel heeft veel weg van een *lay down comedianshow*. Gieren, krullen en strelen tot onze kaars bijna uit is. Zoentje, streektje, liefke, leefke. *I love you*, slaapwel.

ZONDAG 6 NOVEMBER

Op dodenmarstempo naar boven. De hoogteziekte staat altijd op de loer, dus *slowtimetempo*. Liesbet en ik hebben wat last van hoofdpijn. Eens goed naar het toilet kunnen gaan lokt de kreet 'hoera, een paasei' uit.

De tocht naar Langtang biedt veel voldoening. We zien bijna loodrecht oprijzende witte sneeuwwallen, gekartelde ijsgordijnen, hoogtevreeswekkende graten. Het paadje over het rosse gras is nauwelijks zichtbaar, maar je kunt je niet vergissen. Grijs manimuren met witte gebedsvanen wijzen de weg. Gelovig houden we ze aan onze rechterkant; je moet het lot niet uitdagen.

In Langtang beoefenen de dorpingen uit noodzaak een resem ambachten, die je bij ons op jaarmarkten kan bewonderen: weven, wol kammen, schapen scheren, ploegen met een of twee ossen, dorpen en wannen.

De hoogte laat zich voelen, de wind jaagt ons in fleece en muts. Achter elke bult verwachten we Kyangjin. Links duiken de bruine, met sneeuwuitlopers bedekte flanken van de Tsergo Ri op. Zullen we die morgen beklimmen? Deze 5023 meter hoge berg is technisch helemaal niet moeilijk. Maar het is minstens zes à zeven uur stappen naar de top en dan nog eens vier uur afdalen. Reken daar de rustpauzes nog bij en de tocht duurt minstens het klokje rond. We plaatsen onze tenten naast een primitieve lodge. De uitbaters zijn Tibetaanse vluchte-

lingen. Ze serveren ons lekkere *momo*, aardappelen in de schil en een ei. Met verkleumde knoken hurken we dicht bij de kookhaard.

De avond is nog niet helemaal gevallen of de tenten zijn al helemaal bevroren. Hebben we te lang in de kerosinegeur vertoefd of is het de hoogte? Lieze en ik voelen ons niet echt sterk. De pijn sluipt onze hoofden binnen. De darmen knerpen samen. Met veel moeite uit de slaapzak en in zeer oude mannenpas naar het schijnbaar propere toilet. Darmen bekloppen helpt niet, het gaat slechts 'een wind vooruit'...

Liezes gezicht is één pijngrimas. Het dopje van de neusspray vriest vast. De nacht boemelt verder, stoppen en aanzetten en telkens kijken of je er nog niet bent. Ook dit is Nepal. Te vlug te hoog, te weinig regemaat in het eten, een doorgedreven test voor je bioklok. Nochtans slapen we elke nacht meer dan tien uur.

MAANDAG 7 NOVEMBER

Liesbet doet in de echtelijke slaapzak een voorstel: 'Laat ons teruggaan naar Langtang en morgen het bergje boven Kyangjin beklimmen.' Goed voorstel voor wakkere wereldreizigers, maar niet voor een koppel met de eerste tekenen van hoogteziekte. 'Als we echt beter willen worden, moeten we naar beneden.' Hilde, Jef en Marianne gaan wel nog even naar de huisberg van het dorp. Een lawine op een buurberg laat hen bibberen en beven alsof ze er het leven gingen bij laten. De mooie pieken rondom lokken hen nog hoger. Na 750 stijgende meter keren ze om. In tennisbalstijl naar beneden, nog even lekkere kaas kopen en de achtervolging inzetten. In Thangshab halen ze de voorhoede in. Net voor de regen duiken we binnen in de nieuwe Tibetlodge. Het heerlijke eten geeft ons weer energie, die we morgen op onze verre tocht zeker kunnen gebruiken. Eerst een lange afdaling

en dan een pittige klim naar Syabru. De kippen hebben amper hun ogen gesloten of ook wij gaan op stok.

Morgen zien we wel of ons plannetje klopt. In plaats van terug te keren naar Dunche en het risico te lopen dat we nog eens de *highway-to-hell* bus op moeten, willen we naar de meren van Gosaikund lopen en vandaar door het Helambugebied tot in Kathmandu. Dat heet dan: je aanpassen aan de omstandigheden. In dit geval wordt onze trekking enkele tientallen kilometers langer en zullen we ook op meer dan 4300 meter hoogte moeten slapen; daarna volgt de Laurebinapas van 4609 meter.

Duimen maar dat het lukt. Zo niet kunnen we nog altijd op onze stappen terugkeren en vanuit Dunche te voet tot aan de aardverschuiving gaan. Een tweede keer stappen we niet meer op zo'n volgeladen bus. Trop is te veel en te veel is trop.

DINSDAG 8 NOVEMBER

Iedereen is monter en fris. Jef heeft gedroomd van een autorijschool in Kathmandu, Liesbet dat we met moeite ons vliegtuig halen. Niet te lang bij stilstaan. Na Lamalodge volgen we een smal junglepad tussen metershoge bamboe. Nima, onze rustige en waakzame gids, houdt de groep samen om niet verloren te lopen. We passeren veel kleine, doodarme nederzettingen. Eén of twee huisjes met een afdakje, soms maar een tunnelhut, vervaardigd met rieten matten. De kinderen zien er erg armoedig uit, met grauwe, zwarte handen, hun kleren vol gaten, het geelgroene slijm druipt tot op hun borst. In plaats van aan de bedelaartjes te geven, kopen we appels bij hun moeder; ze heeft er genoeg en met dat geld kan ze andere, meer dan levensnoodzakelijke dingen kopen. Soms kunnen we onze dorst lessen in een openluchtbar, in de regel een primitief getimmerde kast met tralie-

WWW.LANNOO.COM

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

OMSLAGONTWERP	Studio Lannoo
LAY-OUT	Keppie & Keppie
OMSLAGBEELD	© Shutterstock / Jool-yan
FOTO AUTEUR	Mieke Tanghe
CARTOGRAFIE	Elke Feusels

© Uitgeverij Lannoo nv en Ignace Bral
D / 2015 / 45 / 142 - ISBN 978 94 014 2341 0 - NUR 508 / 301

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.